

ĐỔI MỚI GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO TRONG CÁC NHÀ TRƯỜNG QUÂN ĐỘI THEO TINH THẦN NGHỊ QUYẾT ĐẠI HỘI XIII CỦA ĐẢNG

BÙI VĂN MẠNH (*)

Tóm tắt: Các nhà trường trong Quân đội luôn có vị trí đặc biệt quan trọng trong việc đào tạo đội ngũ cán bộ, sĩ quan trong Quân đội nhân dân Việt Nam. Những năm qua, các nhà trường Quân đội luôn bám sát quan điểm, chủ trương của Đảng nhằm đổi mới nội dung, hình thức giáo dục, chương trình, phương pháp giáo dục và đào tạo, góp phần đào tạo nguồn cán bộ, sĩ quan chất lượng cao, xây dựng quân đội chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại, một số quân, binh chủng tiến thẳng lên hiện đại, bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới. Bài viết đưa ra một số giải pháp nhằm tiếp tục đổi mới công tác giáo dục và đào tạo trong các nhà trường Quân đội theo tinh thần Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới.

Từ khóa: Đổi mới; giáo dục và đào tạo; Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng; nhà trường; Quân đội.

Abstract: Military schools have always held a particularly important position in training of cadres and officers in the People's Army of Vietnam. Over the years, Military schools have always adhered to the Party's perspectives and policies in renewing the contents, forms of education, programs and methods of education and training, contributing to training high-quality cadres and officers, building up a regular, elite army, gradually modernizing a number of troops and branches, and firmly defending the socialist nation of Vietnam under new circumstances. This paper proposes a number of solutions to continue renovating the education and training practices in military schools in the context of the Resolution of the 13th Party Congress in order to meet the requirements and tasks in new situations.

Keywords: Renew; education and training; Resolution of the 13th Party Congress; school; Military.

Ngày nhận bài: 29/12/2021 Ngày biên tập: 04/01/2022 Ngày duyệt đăng: 25/01/2022

Các nhà trường Quân đội là trung tâm nghiên cứu khoa học, đào tạo đội ngũ cán bộ các cấp, thuộc các lĩnh vực khoa học, chuyên môn khoa học quân sự, khoa học xã hội và nhân văn quân sự cho Quân đội nhân dân Việt Nam. Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 của Hội nghị lần thứ tám, Ban Chấp hành Trung ương khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, có ý nghĩa rất quan trọng, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập

quốc tế của Đảng; tạo bước phát triển mới trong nhận thức, là cơ sở để các nhà trường quân đội triển khai tích cực nhiều chủ trương, chính sách ưu tiên đầu tư, phát triển giáo dục và đào tạo, thúc đẩy quá trình đổi mới nội dung, phương pháp, nâng cao chất lượng giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu chuẩn hóa đội ngũ cán bộ quân đội, có phẩm chất chính trị, tư tưởng, nhân cách, đạo đức, lối sống tốt... Nghị quyết Đại hội ĐBTQ lần thứ XIII của Đảng đã tiếp tục nhấn mạnh về vị trí, vai trò của giáo dục và đào tạo nói chung và trong các nhà trường Quân đội nói riêng, xác định giáo dục và đào tạo là một trong ba nội dung đột phá để tạo ra sự khác biệt, thúc đẩy đất nước phát

(*) TS; Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng

triển, với mục tiêu: “Đến năm 2045, trở thành nước phát triển có thu nhập cao”⁽¹⁾. Đây là chủ trương đúng đắn, là nhiệm vụ quan trọng đáp ứng sự phát triển và hội nhập với thế giới.

Văn kiện Đại hội ĐBTV lần thứ XIII của Đảng nhấn mạnh: “Giáo dục và đào tạo cùng với khoa học và công nghệ là quốc sách hàng đầu, là động lực then chốt để phát triển đất nước”⁽²⁾. Quán triệt tinh thần đó, các nhà trường Quân đội thường xuyên quan tâm phát triển đội ngũ, tăng cường đầu tư phát triển cơ sở hạ tầng, trang thiết bị dạy học, tích cực đổi mới nội dung, chương trình, phương pháp giảng dạy, quản lý. Giáo dục và đào tạo có vai trò to lớn, là “động lực then chốt” để phát triển đất nước. Do đó, “Tạo đột phá trong đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, khoa học và công nghệ, phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao, thu hút, trọng dụng nhân tài”⁽³⁾, trong các nhà trường quân đội, qua đó xây dựng quân đội tiến nhanh, mạnh, vững chắc lên chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại, thực hiện có hiệu quả chủ trương phát triển “một số quân chủng, binh chủng, lực lượng tiến thẳng lên hiện đại”⁽⁴⁾ là rất cần thiết.

Vì vậy, để đổi mới giáo dục và đào tạo trong các nhà trường Quân đội theo tinh thần Nghị quyết Đại hội ĐBTV lần thứ XIII của Đảng, các nhà trường Quân đội cần thực hiện tốt một số nội dung sau:

Một là, cần quán triệt chủ trương của Đảng: “Tiếp tục đổi mới đồng bộ mục tiêu, nội dung, chương trình, phương thức, phương pháp giáo dục và đào tạo theo hướng hiện đại, hội nhập quốc tế”⁽⁵⁾. Đây là vấn đề cốt lõi để tạo ra “đột phá” trong giáo dục và đào tạo nói chung, ở các nhà trường Quân đội nói riêng. Đổi mới giáo dục và đào tạo trong các nhà trường Quân đội cần đồng bộ từ mục tiêu, nội dung cho đến chương trình, phương thức, phương pháp giáo dục và đào tạo, để theo kịp xu hướng phát triển chung của nền giáo dục trong nước và tiến hành hội nhập quốc tế về giáo dục và đào tạo trên lĩnh vực quốc phòng, an ninh có hiệu quả, nhằm xây dựng, phát triển nguồn

nhân lực quân sự, quốc phòng có chất lượng, đáp ứng yêu cầu xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam hiện nay.

Hai là, cần có sự kế thừa và phát triển những kinh nghiệm và thành tựu của giáo dục và đào tạo trong nước và quân đội, giáo dục và đào tạo ở các nhà trường Quân đội: “Gắn giáo dục tri thức, đạo đức, thẩm mỹ, kỹ năng sống với giáo dục thể chất, nâng cao tầm vóc con người Việt Nam”⁽⁶⁾. Đây là sự phản ánh tính toàn diện trong giáo dục và đào tạo của Quân đội ta, không xa rời mục tiêu giáo dục và đào tạo chung của xã hội, chú trọng cả đức, trí, thể, mỹ, hướng tới các giá trị chân - thiện - mỹ. Đồng thời, giáo dục và đào tạo trong quân đội cần thực hiện việc “Gắn chặt chẽ giáo dục và đào tạo với nghiên cứu, triển khai, ứng dụng các thành tựu khoa học và công nghệ mới”⁽⁷⁾. Giảng dạy và nghiên cứu khoa học là nhiệm vụ chính trị trung tâm của các học viện, trường đại học trong quân đội, việc ứng dụng các thành tựu khoa học và công nghệ vào trong hoạt động giảng dạy trực tiếp nâng cao chất lượng giáo dục, nghiên cứu khoa học. Đây là yêu cầu cấp thiết, phù hợp với đòi hỏi mới của xu thế phát triển trên lĩnh vực giáo dục và đào tạo nói chung, trong các nhà trường Quân đội nói riêng.

Ba là, quán triệt tinh thần đổi mới, hướng đến mục tiêu tạo ra bước đột phá trong giáo dục và đào tạo, các nhà trường Quân đội cần đẩy mạnh việc đổi mới toàn diện, chú trọng đổi mới chương trình, nội dung và phương pháp, không chỉ nhằm mục tiêu giữ vững, mà còn góp phần nâng tầm vị thế của các nhà trường, phát triển, mở rộng trong hội nhập quốc tế, hợp tác giáo dục và đào tạo với các học viện, trường quân sự nước ngoài trên một số lĩnh vực, ngành khoa học cụ thể. Giáo dục ở các nhà trường Quân đội cần mang tính toàn diện, chuyên sâu, chuyên biệt, gắn với tính đặc thù của từng nhà trường. Nghị quyết Đại hội ĐBTV lần thứ XIII của Đảng nhấn mạnh: “Chú trọng hơn giáo dục đạo đức, nhân cách, năng lực sáng tạo và các giá trị cốt lõi, nhất là giáo dục tinh thần yêu nước, tự hào, tự tôn dân tộc, truyền thống và lịch sử dân tộc, ý thức

trách nhiệm xã hội cho các tầng lớp nhân dân, nhất là thế hệ trẻ; giữ gìn và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc tốt đẹp của con người Việt Nam”⁽⁸⁾.

Nội dung giáo dục và đào tạo cần bám sát các quan điểm của Đảng để vận dụng vào trong các nhà trường quân đội - môi trường đặc thù, yêu cầu chuẩn đầu ra về phẩm chất nhân cách, đạo đức đối với người học là rất cao. Do vậy, các nhà trường Quân đội một mặt cần tăng cường giáo dục, nâng cao chất lượng đào tạo chuyên môn; mặt khác cần đặc biệt chú trọng giáo dục đạo đức, nhân cách, phải lấy giáo dục, xây dựng phẩm chất nhân cách, đạo đức là gốc, làm gốc của cán bộ, học viên, chống các biểu hiện suy thoái về đạo đức, lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, đẩy lùi âm mưu, thủ đoạn “diễn biến hòa bình” trên lĩnh vực chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống của các thế lực thù địch trong và ngoài nước, nhằm chống phá Đảng, Nhà nước và Quân đội ta.

Bốn là, triển khai các biện pháp vừa mang tính đặc thù của quân đội, vừa bám sát tính tổng thể đối với sự phát triển của đất nước và hội nhập quốc tế. Nghị quyết Đại hội ĐBTQ lần thứ XIII của Đảng nêu rõ: “Đề cao vị trí, vai trò, trách nhiệm xã hội” của đội ngũ nhà giáo. Đây là biện pháp quan trọng, bởi vì đội ngũ nhà giáo là nhân tố quyết định chất lượng giáo dục và đào tạo trong các nhà trường nói chung, các nhà trường quân đội nói riêng, chỉ trên cơ sở nhận thức đúng đắn dẫnvinh dự, trách nhiệm xã hội: là sĩ quan quân đội, cán bộ, đảng viên, giảng viên nhà trường quân đội... thì mới khơi dậy trong họ động lực, thúc đẩy ý chí quyết tâm, khát khao cống hiến cho sự nghiệp giáo dục và đào tạo. Mặt khác, cần “đổi mới mạnh mẽ chính sách đãi ngộ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục”⁽⁹⁾, “Thực hiện đồng bộ cơ chế, chính sách và giải pháp để cải thiện mức sống, nâng cao trình độ và chất lượng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục”⁽¹⁰⁾, phải dành sự quan tâm đặc biệt, coi đây “là khâu then chốt” để cán bộ quản lý và đội ngũ giảng viên thực sự an tâm, gắn bó với nghề, có

nhiều cống hiến hơn trong học tập, nghiên cứu, giảng dạy.

Bên cạnh đó, cần có chính sách phù hợp để khơi dậy tiềm năng, sức mạnh nội sinh của đội ngũ cán bộ, giảng viên, đội ngũ học viên không ngừng “khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa”⁽¹¹⁾. Giáo dục và đào tạo trong các nhà trường Quân đội, là đào tạo con người, đào tạo cán bộ các cấp cho Quân đội, có năng lực, phẩm chất, nhân cách, đạo đức cách mạng, có tinh thần yêu nước, sẵn sàng hy sinh bảo vệ Đảng, bảo vệ chế độ, vì độc lập, tự do của Tổ quốc... Nói đến khát vọng là nói đến yếu tố tinh thần, là sự mong muốn, khao khát, quyết tâm dồn sức lực, trí tuệ để đạt cho được mục tiêu; là nguồn động lực có sức mạnh vô biên để thực hiện những nhiệm vụ nặng nề nhằm đạt được ước mơ, không khuất phục trước mọi thử thách... xây dựng Quân đội chính quy, hiện đại, đưa đất nước đi tới phồn vinh, hùng cường, thịnh vượng, sánh vai với các nước trong khu vực và thế giới.

Các nhà trường Quân đội còn là trung tâm nghiên cứu khoa học, đào tạo đội ngũ cán bộ các cấp cho Quân đội. Để tích cực phát huy vai trò này trong thời gian tới, các nhà trường cần bám sát thực tiễn, dựa vào các quan điểm, tư tưởng của Đảng, quán triệt nghiêm túc tinh thần đổi mới, quyết tâm tạo sự đột phá trong giáo dục và đào tạo theo tinh thần Nghị quyết Đại hội ĐBTQ lần thứ XIII, lấy đó làm cơ sở lý luận, động lực to lớn thúc đẩy sự nghiệp đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo trong các nhà trường Quân đội hiện nay./.

Ghi chú:

(1) Hồ Chí Minh, Toàn tập, tập 4, Nxb CTQG-ST, H.2011, tr.7.

(2), (3), (4), (5), (6), (7), (8), (9), (10), (11) Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, tập I, Nxb CTQG-ST, H.2021, tr.36, tr.136, tr.37, tr.158, tr.136, tr.137, tr.138, tr.136-137, tr.138, tr.139.